

Konvensjonen om biologisk mangfold

Innholdsfortegnelse

Konvensjonen om biologisk mangfold

Publisert 02.03.2016 av Miljødirektoratet

Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) er en global avtale som har som mål at vi skal ta vare på det biologiske mangfoldet og bruke biologiske ressurser på en bærekraftig og rettferdig måte. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. I alt 195 land og EU har signert avtalen.

Konvensjonen om biologisk mangfold fokuserer på bærekraftig bruk av biologiske ressurser. Økosystemer, arter og gener må forvaltes slik at det biologiske mangfoldet ivaretas på lang sikt. Her et gammelt kulturlandskap fra Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde i Telemark.
Foto: Sigve Reiso, naturarkivet.no

Land som har underskrevet den globale avtalen om biologisk mangfold er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet opprette verneområder. Her ser vi vedlikehold av informasjonstavle i Kulpåsen naturreservat i Buskerud. Foto: Kim Abel, naturarkivet.no

Å bekjempe fremmede arter er en av forpliktelsene til land som har underskrevet konvensjonen om biologisk mangfold. Amerikansk mink er en fremmed art, innført til Norge med tanke på pelsdyroppdrett. Som følge av at rømt mink har etablert seg i naturen og røver egg og unger, har flere lokale sjøfuglbestander gått betydelig tilbake. Foto: Bård Bredesen, naturarkivet.no

Mangfoldet i naturen representerer store verdier

Så langt har rundt 1,75 millioner arter blitt oppdaget på verdensbasis, men det endelige tallet kan være så mye som 50 ganger høyere. Mangfoldet i naturen bidrar til å gi oss mennesker rent vann, mat, byggematerialer, hjelper oss med sykdomskontroll, pollinering, klimaregulering og nedbrytning av avfallsstoffer og forurensning. Disse såkalte økosystemtjenestene og naturressursene er verd mange milliarder kroner årlig.

Formålet med konvensjonen om biologisk mangfold

Mens tidligere internasjonale miljøavtaler fokuserte på å bevare enkeltarter eller naturtyper, omfatter konvensjonen om biologisk mangfold alt biologisk mangfold, både på land og i sjø- og ferskvann. Konvensjonen fokuserer på at naturen skal komme menneskeheten til gode, og at økosystemer, arter og gener må brukes på en bærekraftig måte som ivaretar det biologiske mangfoldet på lang sikt.

Formålet med konvensjonen om biologisk mangfold er:

- å bevare det biologiske mangfoldet
- bærekraftig bruk av biologiske ressurser
- en rimelig og likeverdig fordeling av fordelene som følger av utnyttelsen av genetiske ressurser

Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet:

- opprette verneområder
- bekjempe fremmede arter
- bevare truede arter
- fremme samarbeid med andre land om biomangfold

Konvensjonen er juridisk bindende, og de landene som har undertegnet avtalen er forpliktet til å jobbe for å oppfylle kravene i avtalen. Landene må jevnlig rapportere om sin oppfølging av konvensjonen.

Møter i konvensjonen

Landene møtes jevnlig til møter og forhandlinger. Under diskusjonene kommer det til tider fram at landenes forutsetninger og prioriteringer er ulike, og i noen tilfeller er det en utfordring å bli enige. Et eksempel er rettigheter til genetiske ressurser og fordeling av utbyttet ved bruk av disse. Denne fordelingen er viktig i et utviklingsperspektiv fordi det meste av det biologiske mangfoldet finnes i utviklingsland, mens det er industrilandene som har det meste av teknologien som skal til for å utnytte ressursene kommersielt.

I oktober 2010 ble det avholdt et møte i Nagoya, Japan der alle partene møttes. For første gang i historien ble landene enige om en avtale for tilgang til og fordeling av inntekter fra genetiske ressurser. Landene ble også enige om at man skal stanse tapet av biologisk mangfold innen 2020 og jobbe for at økosystemene skal være robuste, så de kan fortsette å levere tjenester som kommer menneskeheten til gode. Det ble laget en ny strategisk plan med 20 mål for hvordan dette skal oppnås.

Konvensjonen om biologisk mangfold i Norge

Norge har utarbeidet tre stortingsmeldinger for å følge opp konvensjonen på nasjonalt plan:

- Stortingsmelding nr. 58 (1996-97) - Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling
- Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) – Biologisk mangfold – Sektoransvar og samordning
- Stortingsmelding nr. 14 (2015-2016) – Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold

Den siste stortingsmeldingen beskriver hvordan Norge skal bidra til å stanse tapet av biologisk mangfold. Meldingen beskriver hvilke utfordringer vi står overfor, og hvilke virkemidler regjeringen vil bruke for å møte disse utfordringene. Politikken skal bidra til at vi når våre tre nasjonale mål for naturmangfold:

- ha god tilstand i økosystemene
- ta vare på truet natur
- bevare et utvalg av naturområder som viser variasjonsbredden i norsk natur, det vil si et «representativt utvalg»

Det er også igangsatt en rekke tiltak for å følge opp konvensjonen, som for eksempel:

- naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder
- naturindeks for Norge – som måler tilstand og utvikling for det biologiske mangfoldet
- vern av områder – blant annet nasjonalparker, skogvern og marine verneområder – for å ta vare på våre unike naturområder for fremtidige generasjoner
- etablering av Artsdatabanken som kilde til informasjon om arter og naturtyper i Norge
- utvikling av handlingsplaner for truede arter og naturtyper – for å bidra til at arter og naturtyper ikke forsvinner fra norsk natur

Internasjonal konvensjon

ä

Forpliktende internasjonal avtale som inngås skriftlig mellom stater eller organisasjoner. En konvensjon er juridisk bindende og reguleres av internasjonal rett.